

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Dato: 14. juni 2019
Ref: 19/2356-1

HØRING – FORSLAG TIL LOV OM GOD HANDELSSKIKK I DAGLIGVAREKJEDEN

TINE viser til høring om ny lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden. TINE viser også til sin e-post til departementets postmottak den 4. juni, med forespørsel om en ukes utsatt frist, samt telefonsamtale den 6. juni mellom Marie Wiersholm i departementet og Lise Sandsbråten i TINE, hvor utsatt frist ble bekreftet.

TINE ser på det som positivt at det etableres en lov om god handelsskikk og et handelstilsyn, samt måten det ønskes gjennomført.

Klarhet i tilsynets oppgaver

- I høringsnotatet heter det på side 28: «For å oppnå størst mulig grad av etterlevelse av regelverket, bør tilsynsorganet etter departementets vurdering, først og fremst vektlegge informasjon, veiledning og dialog med bransjen».
- På side 26 sier departementet: «En håndhevingsløsning som det er nærliggende å se hen til ved utformingen av tilsynet med en lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden, er den britiske Groceries Code Adjudicator (GCA)»

Det vesentlige er således å få på plass et effektivt tilsyn som aktørene i dagligvarebransjen har tillit til. For å få på plass dette, er det nødvendig med:

Klarhet i tilsynets oppgaver, selvstendighet og tydelig atskillelse fra andre tilsyn med tilgrensende oppgaver og en beliggenhet som legger til rette for enklest mulig kontakt mellom Handelstilsynet og aktørene i dagligvarebransjen.

Lovens formål

Departementet presenterer to alternative formål. Begge har sine styrker. Hvilken forståelse tilsynet skal ha av formålet, vil imidlertid være vesentlig for tilsynets kompetanse. Spesielt forståelsen av hva som ligger i «kontraktsforhold» og i forbrukernes interesser/ forbrukervelferd. For øvrig forutsetter vi at departementet med «forbruker» mener privatpersoner.

Alternativ 2 - «Kontraktsforhold» anbefales beskrives eller byttes til et alternativt begrep
I forslaget til formål som departementet introduserer, heter det at «Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser ved å hindre uredelighet og vilkårlighet i kontraktsforhold...».

TINE legger til grunn at det som menes med «kontraktsforhold» er hele relasjonen og forhandlingsprosessen mellom leverandør og dagligvarekjede. I så fall mener TINE at

departementets forslag til formålsparagraf er det beste alternativet. TINE mener likevel at det er hensiktsmessig med en avklaring av betydningen av «kontraktsforhold» for å unngå misforståelser. Alternativet kan begrepet byttes ut.

Forbrukernes interesser/forbrukervelferd

På side 23 i høringsnotatet heter det: «Målet med loven er derfor ikke å oppnå balanserte resultater i en interessekonflikt mellom for eksempel en kjede og en leverandør, men å oppnå en styrket samfunnsøkonomisk effektivitet i verdikjeden, som også kommer forbrukerne til gode, direkte eller indirekte, umiddelbart eller over tid».

Videre sies det på side 38 i høringsnotatet: «Formålet er ikke å beskytte aktørene som sådan, eller å regulere fordelingsmessige forhold mellom disse (slik som risiko i kontrakter), men å sørge for at avtalene blir mer effektive enn de ville vært uten loven».

TINE er enig i at formålet med loven ikke er å beskytte aktørene, eller å regulere forholdsmessighet mellom dem.

TINE forventer at loven skal bidra til å eliminere uredelighet og fremme forutsigbarhet også i de tilfellene der forholdsmessigheten mellom aktørene og muligens også forbrukerne påvirkes, uavhengig av retning for påvirkningen. Begrunnelsen for at loven skal brukes også i slike tilfeller, framgår tydelig i departementets forslag til formålsbestemmelse: Uredelighet og vilkårlighet skal hindres for å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Uetisk atferd aksepteres ikke i andre sammenhenger selv om den er til nytte for forbrukere eller andre det er ønskelig å favorisere. TINE legger til grunn at det også vil gjelde i lov om god handelsskikk. Over tid kan det også legges til grunn at redelighet og forutberegnelighet er en fordel for alle samfunnsaktører.

Selvstendig tilsyn

TINE mener at et selvstendig tilsyn er nødvendig for å skape nødvendig tillit.

I høringsnotatet framgår det at det er ønskelig å knytte Handelstilsynet til et allerede eksisterende tilsyn. Det kan gjøres av faglige hensyn og/eller for å kunne benytte seg av et system hvor kontorplasser, HR, IT-systemer o.l. allerede finnes.

TINE er enig i at det er hensiktsmessig med samlokalisering og noen fellesfunksjoner med et annet statlig organ, som kontorplasser, HR, IT-systemer etc.

Arbeidsformen det legges opp til at tilsynet skal ha, setter store krav til bygging av relasjoner mellom tilsynet og aktørene. Hvis tilsynet samtidig skal legges til et allerede eksisterende tilsyn med en faglig begrunnelse, er det en risiko for at det vil påvirke hvordan aktørene og tilsynet samhandler. Dersom Handelstilsynet samlokaliseres med f.eks. Forbrukertilsynet eller Konkurransetilsynet, kan det føre til at aktørene blir mer tilbakeholdne i sin kommunikasjon med Handelstilsynet. Dette vil i så fall gå på bekostning av det tillitsbaserte systemet som er ønskelig.

TINE mener således at Handelstilsynet ikke kan legges til et annet tilsyn med en faglig begrunnelse. De ulike tilsynene kan likevel ha et faglig samarbeid som kan bidra til utviklingen av tilsynene.

Beliggenhet

En kartlegging Landbruks- og matdepartementet har foretatt viser at 74 prosent av de største og/eller viktigste aktørene i dagligvaresektoren har sitt hovedkontor lokalisert i Oslo.

Ettersom det legges opp til at tilsynet først og fremst skal vektlegge informasjon, veiledning og dialog med bransjen, framstår det som nødvendig med en plassering av tilsynet i eller nær Oslo.

Tilsynsmodellen som foreslås ligger også tett opp til den britiske modellen. I Storbritannia har GCA (Handelstilsynet) aktivt oppsøkt aktører og det kan legges til grunn at sentral beliggenhet har bidratt til kontakten og dermed hvordan de har klart å gjennomføre sitt oppdrag.

Med vennlig hilsen
TINE SA

Bjørn Strøm

Lise Sandsbråten